

Regelverk for kåring av gammalnorsk spælsau 2020

Værlam som skal kåres etter reglene for gammalnorsk spælsau skal

- Ha rasekode 16 gammalnorsk spælsau i Sauekontrollen
- Være rasegodkjent (låst rasekode i Sauekontrollen) ¹
- Ha registrert far og mor i Sauekontrollen, begge med rasekode 16

Kåring av gammalnorsk spælsau følger NSGs generelle kåringsregler. Spesifisering i forhold til de generelle reglene er angitt nedenfor.

- Far til lammet bør være kåra av NSG.
Er far ukåra kan værlammet likevel kåres på ordinært vis.
- Rasen inkluderer både hornede og kollede dyr, og begge kategoriene kan kåres.
Hornet/kollet oppgis på kårings skjemaet.
- Hovedfargen og tegninger/mønsteret skal noteres på kårings skjemaet.
- Dekkulla må være minst 17 cm på krysset (korrigert lengde til 150 dagers alder)
- Spælen må ikke være lenger enn 14 cm.
- Lammet skal ha registrert høstvekt i Sauekontrollen.
Det beregnes ikke korrigert høstvekt og avvik fra buskapsmiddelet.
- Rasen får ikke beregnet avlsverdier og O-indeks.

Dommerpoeng ved kåring av gammalnorsk spælsau

Egenskap	Skala	Ordinær kåring Krav	Dispensasjon Krav	Med i sum kåringspoeng
Kropp	5 -10 poeng	Minst 6	Minst 6	Ja
Beinstilling	5 -10 poeng	Minst 6	Minst 6	Ja
Ullkvalitet	5 -10 poeng	Minst 6	Minst 6	Ja
Rasepreg	5 -10 poeng	Minst 6	Minst 6	Ja
Sum kåringspoeng		Minst 30	Minst 26	

Dommerveiledning

Kropp

Se illustrasjonen for dømming av gammelnorsk spælsau.

Værlammet må være minst 35 kg ved høstveging (i starten av september).

Beinstilling

Se rasestandarden.

¹ Landslaget for Gammalnorsk spælsau, i samarbeid med Norsk genressurs senter, avgjør om dyret kan rasegodkjennes som gammalnorsk spælsau.

Ullkvalitet

Ved fastsetting av poeng for ullkvalitet må dommeren se på hele fellen. Se dommerinstruksen for detaljer om de enkelte ullegenskapene og for fastsetting av ullkvalitetspoenget.

- Hele fellen bør ha et godt spælpreg. Dyr med utypisk spællull i mindre partier (for eksempel i bringa), trekkes for dette, men kan kåres.
- På krysset skal dekkulla være minst 17 cm lang etter at lammet er korrigert til å være en tvilling som er 5 måneder gammelt (lengre enn kravet i Norsk Ullstandard). Den målte lengden føres på kårings skjemaet, *ikke* lengden korrigert til 5 måneders alder.
- Ullkvaliteten bedømmes ut fra ulla på sida ved bogen.
 - Dekkulla skal være glansfull, spenstig og sterk, og skal være lengre enn på krysset.
 - Bunnulla skal være glansfull, myk og cirka 1/3 av lengda på dekkulla. Den skal ikke være så finfibret at den kruser (har spenst).
- Marg, dødhår og grove hår i bunnulla bedømmes ut fra en prøve tatt på krysset. Bruk lupa.
- Ullfellen skal ikke være filta.
- Fellen som helhet skal ha god fylde og mengde.
- Poeng for ullkvalitet
 - Dyr som holder kravet til beste klasse (F1 eller F1S) skal gis fra 7 til 10 i poeng for ullkvalitet.
 - Dyr som ikke holder kravet til beste klasse på grunn av noe dødhår og/eller grove hår i bunnulla, men som ellers har en god fell (god F2S), gis 6 i poeng for ullkvalitet.

Rasepreg

Gammalnorsk spælsau skal være en lett sauerase, mindre enn kvit spælsau og farga spælsau.

Eksteriør

- Høgfota og lågfota, korte, kompakte og lange individer godtas.
- Kroppen skal være strak, med god overlinje.
- Værlammet skal være i god vekst og utvikling.
- Det må vektlegges at værlammet er stort nok til å pare voksne søyer fra november, helst ikke under 36 kg ved høstveging (i starten av september).
- Hodet skal ha kronelukk og små ører.
- Hornene skal ha tydelig vridning ved hornfestet. Hornspissene skal peke utover, med god bredde mellom hornspissene. Selve hornet skal ha en tydelig trekantet form. De skal ikke være deformerte eller dårlige på annen måte (se tegning). Værlam med deformerte horn skal ikke kåres.
- Spælen skal ikke være over 14 cm lang målt under eller fra sida (se tegning). Den målte lengden føres på kårings skjemaet. Ingen korrigerende for lammets burd eller alder. Ingen dispensasjon fra dette kravet.
- Det er ikke ønskelig med ullhår på spælen.
- Marispener er ikke ønskelig. Værlammet kan likevel kåres på ordinært vis, men skal ikke oppnå 10 i rasepreg.

Farger og tegninger/mønster

Alle varianter i dyrenes grunnfarge, svart, grått, blått, brunt, lys brunt, hvitt, hvite avtegn i hode og på kroppen ønskes ivaretatt i populasjonen. Sjeldne, gamle fargemønster, som grelet og viltfarget, bør bevares.

Hovedfarger	Beskrivelse
Kvit	Ensfarga kvit
Lys blå	Grå/kvit botn med grå tupper
Blå	Grå botn med svarte tupper
Mørk blå	Mørke grå botn med svarte tupper
Tan	Kvit fell med lys brun nakke og brune bein
Lys brun	Ensfarget klar lys brun («gull»)
Brun	Ensfarget klar brun
Brunblå	Grå botn med brune tuppar
Svart	Ensfarget svart

Tegninger/mønster
Ensfarga
Ensfarga kropp med kvite avtegn i hode og/eller på bein
Grelet (badgerface - grevlingfjes)
Engelsk blå
Viltfarget (muflon)
Flekkete/rosete

Horna: Selve hornet skal ha en tydelig trekantet form. De skal ikke være deformerte eller dårlige på annen måte. Hornene skal ha tydelig vridning ved hornfestet, hornspissene skal ikke peke innover slik at de ikke går inn i kjeven eller hodet. De aller ytterste tuppene har ingen betydning, se bilder. Begge bildene er eksempler på bra horn.

Kolla: Skal ikke ha faste hornanlegg.

Kroppen Både høye og lave, kompakte eller langstrakte dyr godtas. Felles er at ryggen har en strak overlinje.

Hodet skal ha kronelukk og små ører.

Bena skal være rettstilte, ikke for grove med korte, strake koder.

Spælen skal ikke være over 14 cm. Det skal brukes måleplate: legg plata 90° rett under halefestet, press den forsiktig mot halefestet, legg spælen nedpå og merk av der spælen slutter, ikke mål med ullhår ytterst. Det er ikke ønskelig med ullhår på spælen.

Ulla skal ikke være filta. Noe dauhår kan godtas. Fellen som helhet skal god fylde og mengde. På krysset skal dekkulla være minst 17 cm lang og på siden 20 cm for et lam som er 5 måneder sammelt.

Dekkulla skal være glansfull, spenstig og sterk. Bunnulla skal være glansfull, myk og cirka 1/3 av lengden på dekkulla.

FARGER. Svart og brun er grunnfargene.

<p>BRUN</p> <p>Mørk brunfarge helt inn til skinnet.</p>		<p>SVART</p> <p>Helt svart helt inn til skinnet.</p>	
<p>LYS BRUN</p> <p>Alle nyanser fra helt lyst, men brune i hodet.</p>		<p>LYS BLÅ</p> <p>Alle varianter fra helt lyst.</p>	
<p>BRUNBLÅ</p> <p>Brun ytterst i ulla. Når ulla <u>deles</u> er den lysblå/blå inntil skinnet.</p>		<p>BLÅ</p> <p>Disse er ofte født svarte. Når ulla deles er bunnulla lysere, gjerne grå.</p>	
<p>HVIT</p> <p>Helt uten innslag av andre farger. Hornene og bena er også helt lyse.</p>		<p>MØRK BLÅ</p> <p>Svart dekkull og en anelse lysere, mørk gråblå bunnull.</p>	

MØNSTER. Flere mønster kan kombineres hos samme individ.

VILTFARGET

Lys rundt spælen, under buken, i ørene og i brystet. Lyse streker foran øynene (kan mangle). Alltid brune ben.

Kan være i alle farger.

GRELET (badgerface)

Typisk grevlingmønster i ansiktet. Ofte er ulla lys på kroppen og mørk under buken (motsatt av viltfarge). Kan være i begge grunnfargene.

ENGELSK BLÅ

Engelsk blå har *dråper* under øynene (til forskjell fra viltfarget som har *striper* over øynene). Ulla kan være i alle farger. Dekkulla er noe lysere, spesielt på sidene. Noen er i tillegg rosete.

ROSET/FLEKKET

Flekker på kroppen, i varierende størrelse. Grunnfargen kan være alle farger og mønstre, i kombinasjon med hvitt.

HVITE AVTEGN i hodet

